

Prispevek mag. Živana Veseliča (8. 11. 1952 – 15. 6. 2023) k izboljšanju poznavanja gozdnih rastišč, vegetacije in rastlin v Sloveniji

Poleti leta 2023 je preminil gozdar z veliko začetnico, mag. Živan Veselič, za katerega še posebej veljajo besede našega pesnika Toneta Pavčka: »Mrtvi niso mrtvi, mrtvi živijo v nas in bodo drugič umrli z nami in v nas.«

Njegovo izjemno delo, njegov značaj in njegova prijazna beseda so pustile globoke sledi v nas, ki smo sodelovali z njim, prav tako na področju slovenske gozdarske stroke, v katero je vseskozi verjel in vanjo vlagal vsa svoja prizadevanja in zavzetost.

Pri svojem delu je sledil velikim osebnostim slovenskega gozdarstva in njegovim ključnim

načelom sonaravnosti, trajnosti in mnogonamenskosti. S temi pomembnimi vodili je vedno s spoštovanjem vstopal v gozd. Nedvomno je pustil neizbrisen pečat v slovenskem gozdarstvu, pri vzpostavljanju in oblikovanju Zavoda za gozdove Slovenije, pri izgradnji sistema gozdno-gospodarskega načrtovanja, gojenja gozdov, pri ohranjanju gozdov, varstvu narave, pri formalnem in neformalnem izobraževanju mlajših kadrov in sodelavcev. Vseskozi si je prizadeval za dobro sodelovanje med različnimi gozdarskimi institucijami in drugimi deležniki v gozdnem prostoru.

Kot človek, ki je bil še posebno odgovoren za strokovno delo Zavoda za gozdove Slovenije, je vzpostavil izjemno dobro sodelovanje tudi z Gozdarskim inštitutom Slovenije, od koder prihajam. Pogosto je bil pomemben dejavnik in zagotovilo, da smo skupaj speljali določene tehtne projekte in različne strokovne naloge.

Osebo sva se prvič srečala pred skoraj tremi desetletji, ko je opravljal nalogo glavnega urednika Gozdarskega vestnika. Že takrat sem v njem spoznal človeka, za katerega so bile značilne zanesljivost, delavnost in vztrajnost. Kot urednik je znal vzpodbuditi tudi mlajše avtorje k pisanju prispevkov ali pa vsaj k pripravi fotografskega gradiva za revijo.

Kasneje sva se redno srečevala in prijateljsko pokramljala ali pa tudi konkretno sodelovala pri najrazličnejših projektih, pri katerih je pustil pomemben pečat, saj se je dela vedno lotil z vsvo resnostjo in odgovornostjo.

Še posebno intenzivno sva sodelovala po letu 2010, ko sva našla veliko skupnega v želji po posodobitvi sistema rastiščnih in vegetacijskih podlag za potrebe načrtovanja v gozdarstvu. V okviru tega sva skupaj z drugimi pomembnimi gozdarskimi fitocenologi pripravljala *Tipologijo gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov*. Pri tem je bila njegova vloga vsekakor ključna, saj bi bilo delo brez njegovega



Slika 1: Mag. Živan Veselič pri pripravi talnega profila za sedmo delavnico Javne gozdarske službe na OE ZGS Maribor, ki je potekala 26. maja 2016 in na kateri smo obravnavali rastiščne in vegetacijske razmere v GGE Ormož. (Foto: L. Kutnar)

zavzetega sodelovanja le še ena ‚črka na papirju‘. Vem, da je iskreno verjel, da je mogoče področje gozdnih rastišč in vegetacije, tudi v povezavi s tlemi, zelo izboljšati. Pri tem je bil ključni most med fitocenološko stroko in gozdarsko operativno, tako da mu veljata vse priznanje in zahvala, da je *Tipologija gozdnih rastišč* resnično zaživela tudi v sistemu gozdnogospodarskega načrtovanja v Sloveniji in kasneje doživela celo monografsko utemeljitev in nadgradnjo. Pri nastajanju omenjene členitve je vložil res veliko truda, prizadevanj in številnih ur študija fitocenoloških elaboratov, člankov in drugih objav. Pri tem sem resnično občudoval njegovo izjemno predanost, saj je temu namenil ne samo številne delovne dni, temveč tudi mnoge vikende. Kot je rad povedal z iskrenim navdušenjem, mu je bilo področje gozdnih rastišč in vegetacije v tako veselje in

sprostitev, da mu ni bilo nikoli žal tako porabljenega prostega časa.

Pogosto je poudarjal in tudi zapisal v svoji knjigi *Zelišča, polgrmi in vzpenjavke v gozdovih Slovenije* iz leta 2020, ki jo je prikupno poimenoval knjiga o gozdnih rožicah, da je poznavanje gozdnih rastišč izjemno pomembno, saj lastnosti rastišča določajo vse odločitve pri gojenju in načrtovanju gozdov. Ob pripravi obsežnega gradiva za knjigo o gozdnih rožicah je posebej izpostavil, da gozdno rastlinsko združbo tvorijo rastline, zato je njihovo poznavanje bistveno za opredelitev gozdnih združb. Tako je na njenih platnicah celo zapisal svojo izjemno misel: »Rastline nam kot črke iz abecede opišejo lastnosti rastišča, le poznati moramo te črke narave.« Obsežno knjigo s številnimi fotografskimi ilustracijami je zapustil kot pomembno dediščino celotni gozdarski stroki, iz katere naj bi črpala pomembe osnove.

Vedno je javno zagovarjal pomen in vlogo gozdarstva za ohranjanje narave. Celotno poklicno pot se je zavzemal, pri tem nemalokrat celo izpostavljal svoje dobro ime, da bi se v čim bolj neokrnjeni, prvobitni obliki ohranili gozdovi tako na ovršnem delu Snežnika, na celotnem postojnskem območju kot tudi v celotni Sloveniji. Iz take zavzetosti za upoštevanje ključnih načel slovenskega gozdarstva, ki so temelj ohranjanja naših gozdov, je sodeloval pri številnih projektih varstva narave (vključno z nekaterimi, ki še potekajo), v katerih je bil vedno ključni povezovalni člen med gozdarsko stroko in varstvom narave.

Čeprav je bil vedno zelo vztrajen, trden, včasih celo neomajen pri svojih globoko zakoreninjenih načelih, pa ga je krasil svojevrsten humor, ki ga je pogosto začinil s slikovitimi primerami in prijaznim nasmehom. Vedno znova me je presenečala njegova strpnost, saj kljub precej časa, ki sva ga prebila skupaj, nikoli ni uporabljal žaljivih tonov ali oznak drugih ljudi. Celo do ljudi, ki so zelo izražali svoje nestrinjanje z njim, je bil vedno prizanesljiv ali jim je kvečjemu namenil kakšno hudomušno, pikro besedo. Še celo na račun zahrbtni bolezni se je znal hudomušno pošaliti, zato jo je verjetno znal tako stoično prenašati.

Tudi v težkih trenutkih je ohranjal veliko mero optimizma ter koval nove in nove načrte. Celo v



Slika 2: Prva stran članka *Tipologija gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov* (Kutnar et al., 2012, *Gozdarski vestnik*, 70, 4), pri katerem je pomembno prispeval tudi mag. Živan Veselič.



Slika 3: Naslovnica knjige mag. Živana Veseliča z naslovom *Zelišča, polgrmi in vzpenjavke v gozdovih Slovenije* (2020, Zveza gozdarskih društev Slovenije – Gozdarska založba, Ljubljana)

zanj usodnem obdobju si je želel še kaj narediti za slovensko gozdarstvo in za izboljšanje znanja gozdarskih strokovnjakov. Tako je le malo pred svojim odhodom povezal večino aktivnih strokovnjakov na področju gozdne vegetacije in rastišč pri pripravi še enega njegovega pomembnega dela z naslovom *Priročnik za razpoznavanje gozdnih rastiščnih tipov*, s katerim je želel še dodatno olajšati delo svojim gozdarskim kolegom. Tudi pri tem ga je vodila misel, da je poznavanje oz. razpoznavanje gozdnih rastišč ključno za uresničevanje ciljev sonaravnega gospodarjenja z gozdovi.

Tudi pri njegovem zadnjem velikem delu, kot že pri mnogih drugih v njegovem bogatem življenju, je ponovno prevzel večino bremena na svoja ramena in nas le prijazno spodbujal k aktivnemu sodelovanju.

Pustil je neizbrisne sledi v nas in v celotnem slovenskem gozdarstvu. Njegova načela in delo so zapuščina ter zaveza za nas, saj je vedno stremel k izboljšanju stanja naših gozdov, našega gozdarstva in z njim povezanih strokovnih področij.

Počivaj v miru, dragi prijatelj Živan ...

Doc. dr. Lado KUTNAR
Gozdarski inštitut Slovenije, Ljubljana